

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp

V životě rodiče neexistuje mnoho stresovějších situací než hospitalizace jeho vlastního dítěte. To platí zvláště tehdy, jde-li o dítě ve věku několika týdnů, ve vážném zdravotním stavu a hospitalizované na jednotce intenzivní péče. V takové chvíli je přirozené, že rodič chce být dítěti co nejblíže a případné omezení své přítomnosti může vnímat jako necitlivé nebo i právně problematické.

Právní otázka však nestojí tak jednoduše, zda má být rodič u dítěte, byť pocitově by bez dalšího odpověď zněla, že ano. Skutečná otázka spočívá v tom, jaká forma přítomnosti rodiče je v konkrétní situaci slučitelná s nejlepším zájmem dítěte a s bezpečným poskytováním zdravotních služeb. Z právního hlediska se zde střetávají právo nezletilého pacienta na přítomnost zákonného zástupce a povinnost poskytovatele zdravotních služeb zajistit bezpečné a odborné poskytování péče, dodržení hygienického a provozního režimu i ochranu práv ostatních pacientů.

K hranici mezi právem nezletilého pacienta na přítomnost zákonného zástupce, pobytem doprovodu hospitalizovaného nezletilého pacienta a oprávněním poskytovatele regulovat režim oddělení se vyjádřil Ústavní soud v nedávném usnesení.^[1] V posuzované věci šlo o matku pětiletého dítěte hospitalizovaného se zápallem plic na jednotce intenzivní a resuscitační péče. Matka požadovala možnost přespát přímo u lůžka dítěte, případně v jeho bezprostřední blízkosti. Nemocnice jí umožnila kontakt s dítětem, nikoli však noční pobyt přímo na oddělení JIRP, které k tomu nebylo dle nemocnice prostorově ani provozně uzpůsobeno. Matka se následně domáhala omluvy a náhrady nemajetkové újmy.

Přítomnost zákonného zástupce a pobyt doprovodu je třeba důsledně rozlišovat

Nezletilý pacient má právo na nepřetržitou přítomnost zákonného zástupce, popřípadě osoby jím určené, nejde však o právo bezvýjimečné. Nositelem tohoto práva je primárně dítě. Jeho realizace podléhá zákonným limitům, zejména požadavku souladu s jinými právními předpisy, vnitřním řádem poskytovatele zdravotních služeb a nenarušení poskytování zdravotních služeb.^[2]

Odlišně je třeba posuzovat pobyt zákonného zástupce jako doprovodu nezletilého pacienta ve zdravotnickém zařízení, zejména jde-li o noční pobyt či přespání na oddělení. Ten podléhá samostatnému právnímu režimu a je podmíněn mimo jiné tím, že jej umožňuje vybavení zdravotnického zařízení, že nenaruší poskytování zdravotních služeb a že není vyloučen jiným právním předpisem.^[3] Právě toto rozlišení bylo pro posouzení věci rozhodující. Soudy vyšly z toho, že nemocnice matce neodepřela kontakt s dítětem jako takový, nýbrž omezila pouze konkrétní formu jeho realizace, a to noční pobyt a přespání přímo na oddělení JIRP.^[4]

Závěry soudů

Obecné soudy žalobu matky i nezletilého dítěte zamítly. Nejvyšší soud dovolání dílem zamítl, dílem odmítl jako nepřípustné.^[5] Ve věcně přezkoumané části zdůraznil, že střet práva na ochranu soukromého a rodinného života (čl. 10 odst. 2 Listiny) a práva rodičů na výchovu dětí (čl. 32 odst. 4 Listiny) s právem na ochranu zdraví (čl. 31 Listiny) je třeba řešit testem proporcionality se zřetelem na individuální okolnosti konkrétního případu. Výsledek tohoto testu závisí nejen na povaze omezení, ale i na tom, zda poskytovatel nabídl přiměřenou alternativu. Nejvyšší soud dále zdůraznil, že pojmy přítomnost a pobyt zákonného zástupce nejsou totožné a že na odděleních JIP/JIRP je legitimní uplatňovat přísnější režim než na standardních odděleních. Oddělení JIP/JIRP jsou určena pacientům ve vážném zdravotním stavu a jejich provoz je spojen se zvýšenými nároky na hygienu, prostorové uspořádání, přístup k přístrojovému vybavení i volný pohyb zdravotnického personálu při urgentních stavech.

Podstatné je, že **nejlepší zájem dítěte soudy neztotožnily automaticky s každým požadavkem rodiče**. U pětiletého dítěte ve vážném zdravotním stavu byl jeho zájmem nepochybně i kontakt s matkou. Současně však byl jeho zájmem také bezpečný provoz JIRP, dostupnost přístrojového vybavení a možnost okamžitého zásahu personálu. Vedle toho soudy musely zohlednit i práva a bezpečí ostatních hospitalizovaných pacientů na stejném oddělení. **Nejlepší zájem dítěte tak nebyl argumentem pouze pro přítomnost matky, ale i měřítkem toho, jaká forma této přítomnosti je v konkrétních podmínkách ještě bezpečně slučitelná s poskytováním intenzivní péče.**

Ústavní soud ústavní stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou a uzavřel, že obecné soudy provedly ústavně konformní poměření kolidujících práv a zájmů. Zdůraznil, že test proporcionality byl proveden v souladu s ustálenou judikaturou Ústavního soudu a že identifikované omezení odpovídalo všem třem jeho kritériím, tj. (i) bylo způsobilé dosáhnout sledovaného cíle (bezpečný provoz JIRP a ochrana zdraví všech hospitalizovaných pacientů), (ii) bylo potřebné, neboť nebylo k dispozici jiné reálně proveditelné méně omezující opatření (nemocnice nabídla alternativu v podobě ubytovny v areálu) a (iii) bylo přiměřené v užším smyslu, neboť negativní důsledky pro matku nepřevažovaly nad chráněnými hodnotami.

Soudy zohlednily konkrétní skutkové okolnosti případu. Matka byla s podmínkami oddělení předem srozumitelně seznámena — před hospitalizací podepsala prohlášení o tom, že oddělení není vybaveno pro přenocování doprovodných osob, a o tomtéž byla výslovně poučena právníčkou nemocnice den před samotným konfliktem. Přesto odmítla nabízenou alternativu v podobě přespání v ubytovně v areálu nemocnice a trvala na přespání přímo na JIRP. Soudy rovněž přihlédly k tomu, že její pozdější tvrzení o povaze a rozsahu požadované přítomnosti nebyla ve všech ohledech v souladu s provedeným dokazováním, ostatně dohodnuté kompromisní řešení nebylo ze strany matky dodrženo a docházelo ke sporům ohledně respektování pokynů personálu.^[6]

Praktické dopady a závěr

Rozhodnutí potvrzuje, že přítomnost zákonného zástupce u nezletilého pacienta nelze chápat jako pouhou benevolenci poskytovatele ani ji redukovat na běžný návštěvní režim. Jde o zákonem předvídaný standard ochrany dítěte. **Její omezení není vyloučeno, nesmí však být svévolné a musí odpovídat zákonnému rámci**. Pobyt doprovodu nezletilého pacienta má samostatný právní režim. Poskytovatel musí umožnit pobyt doprovodu v mezích daných zejména vybavením zdravotnického zařízení, požadavkem nenarušení poskytování zdravotních služeb a případnými omezeními vyplývajícími z jiných právních předpisů.

Pro rodiče rozhodnutí znamená, že **přítomnost** zákonného zástupce u hospitalizovaného dítěte má

silnou zákonnou oporu. Nemocnice ji nemůže odmítat jako pouhý nadstandard ani ji mechanicky podřizovat návštěvním hodinám. Současně však rodič **nemá automatický nárok na takovou podobu pobytu, kterou zdravotnické zařízení objektivně nemůže s ohledem na charakter oddělení a bezpečnost provozu umožnit.**

Pro poskytovatele zdravotních služeb rozhodnutí potvrzuje, že paušální zákazy neobstojí. Poskytovatelé musí komunikovat, vysvětlovat a hledat méně omezující řešení. Pokud je to možné, měli by nabídnout alternativu — například jiné místo k odpočinku, možnost bdělé přítomnosti u dítěte, střídání doprovodu nebo přivolání rodiče při konkrétních úkonech.

Pro samotné dítě je podstatné, že jeho nejlepší zájem není totožný s každým požadavkem rodiče. Přítomnost rodiče je zpravidla významnou součástí tohoto zájmu. V případě hospitalizace na jednotce intenzivní péče však může být součástí nejlepšího zájmu i bezpečný provoz oddělení, dodržování pokynů personálu, dostupnost přístrojů a schopnost zdravotníků okamžitě zasáhnout.

Obdobné závěry obsahuje i nezávazný metodický pokyn Ministerstva zdravotnictví.^[7] Ten vychází z toho, že odloučení dítěte od rodičů představuje zásadní stresový faktor a že přítomnost rodičů má být podporována. Současně však připouští, že výkon tohoto práva může být podmíněn pravidly konkrétního pracoviště, poučením, použitím ochranných prostředků a zejména tím, že doprovod nebude narušovat poskytování zdravotních služeb.

Rozhodnutí Ústavního soudu nelze vnímat jako oslabení práva rodičů být s nezletilým dítětem v nemocnici. Naopak, nezletilému pacientovi má být umožněna přítomnost zákonného zástupce a poskytovatel zdravotních služeb ji nemůže vylučovat paušálně ani z pouhé provozní pohodlnosti. To však neznamená, že by zákonný zástupce měl bez dalšího nárok i na pobyt na oddělení — tato otázka musí být posuzována podle konkrétních podmínek daného pracoviště.

Současně však platí, že nejlepší zájem dítěte nelze chápat jako automatické potvrzení každého požadavku rodiče. Situace, kdy doprovod nezletilého dítěte odmítá přiměřené alternativy, nedodržuje dohody nebo nerespektuje pokyny personálu, mohou reálně znesnadnit poskytování péče, vytvářet provozní a bezpečnostní rizika a tím ohrozit právě ten zájem, kterým rodič argumentuje — nejlepší zájem dítěte.

Mgr. Adam Ondroušek,
advokátní koncipient

**CHRENEK
TOMAN
KOTRBA**

[Chrenek, Toman, Kotrba advokátní kancelář spol. s r.o.](#)

Těšnov 1/1059
110 00 Praha 1

Tel: +420 221 875 402-9

E-mail: kancelar@chtk.cz

[1] Usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2026, sp. zn. IV. ÚS 3773/25.

[2] Srov. § 28 odst. 3 písm. e) bod 1 a 3 zákona č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, v platném znění.

[3] Srov. § 47 odst. 1 písm. b) zákona č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, v platném znění.

[4] Matka měla možnost být po 19. hodině v pokoji u nezletilého a po 20. hodině byla přítomna jeho krmení.

[5] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2025, sp. zn. 25 Cdo 2087/2024, věcně projednáno bylo dovolání podané matkou, naopak dovolání nezletilého bylo odmítnuto jako nepřípustné (nezletilý uplatňoval nárok na zaplacení náhrady nemajetkové újmy ve výši 40.000 Kč).

[6] Např. matka požádala personál, aby ji v noci nebudil ke krmení dítěte, a dále užívala mobilní telefon na pokoji pacientů navzdory zákazu platnému na daném oddělení; blíže usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2026, sp. zn. IV. ÚS 3773/25, bod 18.

[7] Metodický pokyn Ministerstva zdravotnictví k přítomnosti zákonných zástupců a osob blízkých u dětí při poskytování zdravotních služeb, Věstník Ministerstva zdravotnictví České republiky, částka 8/2023.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)

- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)